

NOVÁ VÝSTAVA V ZÁPADOČESKÉ GALERII V PLZNI ODKRÝVÁ RŮZNÉ ZPŮSOBY OBŽIVY UMĚLCŮ 19. STOLETÍ

Plzeň, 29. 2. 2024 – Reklama, multiplikace děl, krajiny, drobné portréty, ale i knižní a časopisecké ilustrace. To vše patřilo mezi nové způsoby obživy umělců v 19. století. Právě proměně uměleckého provozu, vztahu umělce a publika a různým způsobům obživy v tržním prostředí 19. století se věnuje nová výstava Západočeské galerie v Plzni **UMĚNÍ PRODAT (SE). UMĚLEC VE SPÁRECH TRHU 19. STOLETÍ**. Návštěvníci se mohou těšit na díla Václava Brožíka, Vojtěcha Hynaise, Františka Kupky, Alfonse Muchy, Jana Štursy a řady dalších významných českých autorů. Výstavu je možné navštívit ve výstavní síni „13“ od 1. března do 2. června.

Přestože o tom většinou knihy mlčí, je prozaickou skutečností, že se umělec svou tvorbou musel mimo jiné také uživit. V 19. století se zcela změnil vztahy zadavatelů a tvůrců, požadavky uměleckého publika i samotné tržní mechanismy. Doba, kdy umělce chránila příslušnost v malířském cechu, zakázky zámožného mecenáše, či náklonnost šlechty a církve, se postupně vytrácela.

Jaké strategie tedy mohl umělec v devatenáctém století zaujmout, aby své umění prodal, jak se sám prezentoval na uměleckém trhu, aby si zajistil přízeň publika?

*„Výstava **Umění prodat (se). Umělec ve spárech trhu 19. století** sice představuje umělce ve spárech trhu, nikoliv však podle zažitých romantizovaných představ o ‚chudém malíři‘, ale naopak jako umělce, který je schopen se v nové době dobře zorientovat a uplatnit,“* objasňují autoři výstavy **Eva Bendová, Marie Fiřtová a Vít Vlnas**.

Expozice se soustředí na tři kapitoly charakteristické pro tehdejší umělecký provoz: na to, jak reklama mohla ovlivňovat umění, jak se umělecké dílo profilovalo jako reklama prostřednictvím multiplikací a reprodukcí, a jakými cestami (mimo veřejné zakázky nebo sběratelství a výstavy) umělec do tržního prostředí vstupoval.

„Návštěvníkům je téma představeno prostřednictvím 109 děl. Kromě malby, drobných sochařských děl, kresby a grafiky jsou k vidění dobové fotografie, knižní kultura, ilustrace a další ukázky umění všedního dne, jako například váza, dóza, firemní vizitky, plakáty či reklamy na mýdlo,“ vypočítává **Marcela Štýbrová, kurátorka výstavy ze Západočeské galerie v Plzni**.

Živnostenské a řemeslné křídlo zastoupí **Norbert Grund, August Bedřich Piepenhagen, Josef Navrátil**. Umění i rutinu portrétu představí velká jména generace Národního divadla – **Václav Brožík, Vojtěch Hynais, Jakub Schikaneder**. Prostor je věnován i umělcům, kteří se uplatnili v ‚nových médiích‘ a stali se tak průkopníky dosud neznámých technik a žánrů – **Luděk Marold, Alfons Mucha, František Kupka, Karel Špillar**. A také těm, kteří vstoupili do kulturního povědomí svým angažmá v oblasti ilustrace, knižní kultury i dobových časopisů – **Viktor Oliva, Mikoláš Aleš, Vojtěch Preissig**. Návštěvník nahlédne i do procesu multiplikace významného uměleckého díla, nejen na příkladu slavné malby, ale i v drobné plastice, zastoupené zmenšeninami děl **Josefa Václava Myslbeka** či **Jana Štursy**.

K výstavě současně vychází stejnojmenný katalog v grafické úpravě Martina Pivrnce.

Výstava vznikla ke 44. ročníku plzeňského mezioborového sympozia na aktuální téma Trh a kapitál v české kultuře 19. století, konaného v rámci festivalu Smetanovských dnů Plzeň, a byla připravena ve spolupráci s Katolickou teologickou fakultou Univerzity Karlovy.

Za laskavé zapůjčení děl děkujeme Galerii hlavního města Prahy, Galerii KODL, Galerii výtvarného umění v Náchodě, Husitskému muzeu v Táboře, Moravské galerii v Brně, Národní galerii v Praze, Národnímu muzeu, Oblastní galerii Liberec, Památníku národního písemnictví, Sběrce plakátů Terryho ponožky, Sklářskému muzeu Nový Bor, Uměleckoprůmyslovému muzeu v Praze a soukromým sběratelům.

UMĚNÍ PRODAT (SE). UMĚLEC VE SPÁRECH TRHU 19. STOLETÍ

výstavní síň „13“, Pražská 13, Plzeň

1. března – 2. června 2024

Otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin.

Autoři výstavy: Eva Bendová, Marie Fiřtová, Vít Vlnas

Kurátorka výstavy: Marcela Štýbrová

Grafický design: Martin Pivrnec

DOPROVODNÝ PROGRAM

Komentované prohlídky

Výstavou provází její autoři

- 12. 3., 17 hodin
- 28. 5., 17 hodin

Přednáška

- **Umění prodat (se)**
18. 4., 17 hodin
Přednáší historička umění Šárka Leubnerová

Tvůrčí dílny

- **Dílna pro rodiče s dětmi**
20. 4., 14–16 hodin
 - **Dílna v rámci Muzejní noci**
31. 5., 16–18 hodin
- Informace o edukačních programech:
Patricie Císlarová, cislerova@zpc-galerie.cz, 775 896 883.